

References:

1. Ed. A.G. Hraznova, T.V. Checheleva (1998). *Jekonomicheskaja teorija nacional'noj jekonomiki i mirovogo hozhajstva (politicheskaja jekonomija)* [The economic theory of the national economy and the world economy (political economy)]. Banks and exchange, UNITY, Moscow, 326 p. (in Russ.).
2. Shevchuk, V.A. (1998). *Kontrol' hospodars'kykh system v suspil'stvi z perekhidnoiu ekonomikoiu (problemy teorii, orhanizatsii, metodolohii)* [Control Systems business in society in transition (problem theory, methodology)]. Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, 371 p. (in Ukr.).
3. Shevchuk, V.O. (2008). Formation and development of the state financial control in Ukraine. *Finansy Ukrainy [Finance of Ukraine]*, vol. 1, pp. 7-9 (in Ukr.).
4. Mykytyuk, I. The system of financial control in Ukraine. Available at: <http://www.dlib.com.ua> (in Ukr.).
5. Voznesensky, E.A. (1973). *Finansovyj kontrol' v SSSR* [Financial Control in the USSR]. Moscow, 134 p. (in Russ.).
6. Pihotsky, V.F. State financial control system as a tool for social and economic development. Available at: <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/VNULP> (in Ukr.).
7. Stefanyuk, I.B. (2010). Method and form of financial control: the nature and methodological differences. *Finansovyj kontrol' [Financial control]*, vol. 3, pp. 24-27 (in Ukr.).
8. Hrytsyuk, I.V. (2005). Organization of Financial Control in the State. *Visnyk L'vivs'koj derzhavnoi finansovoi akademii. Ekonomichni nauky. [Bulletin LSAF. Economics]*, Lviv State Academy of Finance, Lviv, pp. 60-65 (in Ukr.).
9. Chechulina, O. (2004). Control of the State Treasury for servicing budgets as part of financial control in the public sector. *Kazna [Treasury]*, vol. 9, pp. 8-11 (in Ukr.).

УДК 657.372

М.В. Тарасюк, д.е.н.,Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ**ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА***Анотація*

Визначено сутність, основні ланки структурно-логічної послідовності формування фінансової політики підприємства та її основні завдання залежно від стадії життєвого циклу суб'єкта підприємництва. Охарактеризовано економічний зміст і особливості фінансової стратегії та фінансової тактики суб'єкта підприємництва. Визначено особливості формування фінансової стратегії і тактики підприємства, виходячи із необхідності збалансованого врахування інтересів усіх зацікавлених у його існуванні осіб: власників капіталу, держави, співробітників, контрагентів. Визначено основні інтереси в цих осіб, які слід враховувати при обґрунтуванні мети фінансової діяльності. Обґрунтовано основні складові моделі управління фінансовою діяльністю підприємства. Розроблено типову структуру фінансової програми розвитку підприємства та запропоновано систему показників оцінки ефективності її реалізації. Запропоновано використання програмно-цільового принципу при розробці фінансових планів і програм діяльності суб'єкта підприємництва.

Ключові слова: управління фінансами підприємств, фінансова політика, фінансова стратегія, фінансова тактика, фінансова програма, бюджетування.

М.В. Тарасюк, д.э.н.,

Киевский национальный торгово-экономический университет, г. Киев

ФИНАНСОВАЯ ПОЛИТИКА ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

Определена сущность, основные звенья структурно-логической последовательности формирования финансовой политики предприятия и ее основные задачи в зависимости от стадии жизненного цикла субъекта предпринимательства. Охарактеризованы экономическое содержание и особенности финансовой стратегии и финансовой тактики субъекта предпринимательства. Определены особенности формирования финансовой стратегии и тактики предприятия, исходя из необходимости сбалансированного учета интересов всех заинтересованных в его существовании лиц: владельцев капитала, государства, сотрудников, контрагентов. Определены основные интересы этих лиц, которые следует учитывать при обосновании цели финансовой деятельности. Обоснованы основные элементы модели управления финансовой деятельностью предприятия. Разработана типовая структура финансовой программы развития предприятия и предложена система показателей оценки эффективности ее реализации. Предложено использование программно-целевого принципа при разработке финансовых планов и программ деятельности субъекта предпринимательства.

Ключевые слова: управление финансами предприятий, финансовая политика, финансовая стратегия, финансовая тактика, финансовая программа, бюджетирование.

Постановка проблеми. Розвиток ринкових відносин у вітчизняній економіці, посилення конкурентної боротьби та необхідність активізації процесів економічного зростання обумовлює необхідність забезпечення ефективного та стабільного функціонування суб'єктів підприємництва.

Джерелом всебічного розвитку підприємств виступають фінансові ресурси, сума яких в умовах ринкової економіки є суворо обмеженою, а їх залучення до господарського обігу є платним. Отже, в даних умовах актуальним завданням є побудова ефективної системи управління фінансовою діяльністю суб'єкта підприємництва, в основі якої знаходиться фінансова політика.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем побудови та функціонування систем управління фінансами суб'єктів підприємництва, формування їхньої фінансової політики присвячені наукові праці багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. Найвагоміші напрацювання в даній сфері мають такі науковці: І. О. Бланк, І. Я. Чугунов, В. В. Бочаров, Ю. Ф. Брігхем, Я. В. Воловець, М. В. Грідчина, Л. А. Дробозіна, М. М. Єрмошенко, В. С. Канага та ін. Незважаючи на значну кількість публікацій з проблем управління фінансами підприємств, нині відсутні

ґрунтовні наукові розробки, які відображають особливості фінансової політики підприємств, реалізації функцій управління фінансами суб'єктів господарювання ринкової економіці у посткризовий період.

Постановка завдання. Метою статті є розробка пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення структури та формування принципів управління фінансами суб'єктів господарювання та фінансової політики з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та економіки країни загалом. Для досягнення поставленої мети в статті було вирішено такі завдання: визначено місце фінансової політики у забезпеченні ефективного функціонування підприємств та її основні ланки; виділено особливості формування та реалізації фінансової стратегії і тактики суб'єктів підприємництва; визначено та охарактеризовано основні елементи моделі стратегічного управління фінансовою діяльністю підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи та переходу України до сталого економічного розвитку більшість вітчизняних суб'єктів господарювання відчують досить значні фінансові ускладнення, які у разі неефективного управління можуть призвести до загибелі економічної системи (банкрутства), що спричиняє постійний пошук шляхів забезпечення подальшого функціонування. Ефективно функціонуюча система корпоративного фінансового управління дозволяє забезпечити не тільки найкраще використання наданого акціонерами капіталу, а й створювати сприятливі умови для залучення додаткових інвесторів [2], що є запорукою створення достатнього фінансового базису для розвитку підприємницької діяльності.

Основні орієнтири та ключові принципи ведення фінансової діяльності закріплені у фінансовій політиці підприємства. Фінансова політика виражає цілеспрямоване, раціональне та ефективне використання обмеженої кількості фінансових ресурсів суб'єкта підприємництва задля повного та у встановлені терміни досягнення цілей та завдань, що закріплені в установчих документах та у стратегічному плані розвитку.

Основними структурними ланками фінансової політики суб'єкта підприємницької діяльності є: розробка оптимальної концепції управління фінансовими потоками підприємства, що забезпечує поєднання найвищого рівня прибутковості діяльності та одночасну мінімізацію та захист від пов'язаних із нею комерційних ризиків; виявлення та обґрунтування найбільш ефективних напрямів використання фінансових ресурсів; реалізація практичних заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей [4].

Єдність визначених основних ланок визначає зміст фінансової політики підприємства, основними завданнями якої, залежно від стадії життєвого циклу, суб'єкта підприємництва можуть бути такі:

- максимізація прибутку як внутрішнього джерела збільшення власного капіталу та передумови для додаткового залучення фінансових ресурсів;

- оптимізація структури та вартості капіталу, що пов'язано із забезпеченням належного рівня фінансової стійкості суб'єкта підприємництва та його ділової активності; забезпечення встановленого установчими документами, стратегією та інформаційною політикою підприємства рівня фінансової відкритості суб'єкта підприємництва для його власників, інвесторів та кредиторів;

- використання ринкових механізмів залучення фінансових ресурсів за допомогою емісії пайових та боргових корпоративних цінних паперів, фінансового лізингу, проектного фінансування тощо, що забезпечить конкурентні умови формування капіталу та відповідну мінімізацію його вартості;

- формування ефективного механізму управління фінансовою діяльністю на підприємстві на основі систематичної діагностики його фінансового стану з урахуванням поставлених стратегічних, тактичних та оперативних цілей діяльності суб'єкта підприємницької діяльності, адекватним ринковим умовам, та пошуку шляхів їх досягнення.

При розробці ефективної системи управління фінансовою діяльністю підприємства постійно виникають проблеми із гармонізацією розвитку інтересів власників його капіталу, трудового колективу, контрагентів та держави із наявним та можливим до додаткового залучення обсягом фінансових ресурсів із одночасним забезпеченням належного рівня платоспроможності.

Виходячи із часового горизонту актуальності і характеру вирішуваних завдань, фінансова політика підприємства може поділятися на фінансову стратегію та тактику [1]. У свою чергу, цілі та завдання фінансової тактики деталізуються до конкретних показників у системі бюджетів підприємства.

Фінансова стратегія підприємства – це його довготривалий курс у сфері фінансової політики, розрахований на перспективу [7], який передбачає розв'язання вагомих завдань розвитку суб'єкта підприємницької діяльності. У ході розробки фінансової стратегії підприємства здійснюється прогнозування основних тенденцій розвитку фінансової діяльності, розробляється концепція використання капіталу, намічаються принципи фінансових відносин із власниками (дивідендна політика); державою (податкова політика підприємства), співробітниками (фінансове забезпечення програм соціального розвитку підприємства), контрагентами (постачальниками, покупцями, кредиторами, інвесторами, страховими компаніями та ін.).

Фінансова стратегія передбачає формування масиву варіантів розвитку фінансової ситуації та вибір альтернативних шляхів розвитку суб'єкта підприємницької діяльності. Під час обґрунтування таких альтернатив широко використовуються прогнози, досвід та інтуїція фахівців для мобілізації фінансових ресурсів на досягнення поставлених цілей. З позицій стратегії формуються конкретні цілі та завдання виробничої та фінансової діяльності й ухвалюються оперативні управлінські рішення.

Фінансова стратегія суб'єкта підприємництва націлена також на побудову ефективної системи управління фінансової діяльності.

Фінансова стратегія підприємства є одним із найвагоміших видів функціональної загальнокорпоративної стратегії, система формування довготермінових на (10-15 років) цілей фінансової діяльності підприємства, на основі якої детально розробляється концепція залучення та використання його фінансових ресурсів, включаючи конкретний механізм формування не обхідного обсягу фінансування за рахунок різних джерел та форм, а також механізм ефективного розміщення цих ресурсів в активи суб'єкта підприємництва з орієнтацією на можливі зміни у внутрішньому та зовнішньому середовища.

В основі структурно-логічної моделі формування та реалізації фінансової політики підприємства лежить робота, пов'язана з аналізом внутрішнього та зовнішнього середовища. На основі цього аналізу будується модель стратегічного управління фінансовою політикою корпорації [8]. Такі аналіз та оцінка проводяться на постійній основі.

Фінансова стратегія є однією з п'яти функціональних стратегій підприємства поряд із виробничою, маркетинговою, інноваційною, кадровою та іншими видами стратегій.

Основною метою стратегічного розвитку фінансової діяльності суб'єкта підприємництва є задоволення фінансових інтересів стейкхолдерів:

- власників капіталу – щодо їхніх очікувань відносно суми отриманого ними доходу як плати за вкладений у підприємство капітал;
- держави – щодо суми надходжень до бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів;
- співробітників – щодо суми отримуваних доходів у вигляді заробітної плати та участі у прибутках суб'єктів господарювання;
- контрагентів – щодо своєчасності та повноти виконання фінансових зобов'язань суб'єкта підприємництва перед ними.

Згідно з іншими концепціями, основною метою фінансової стратегії підприємства може виступати максимізація доходів власників та акціонерів підприємства шляхом максимізації його вартості [9]. Досягнення стратегічної

фінансової мети передбачає те, що всі монетарні цілі необхідно узгодити та збалансувати між собою у ході планування.

Розробка та втілення в життя заходів фінансової політики суб'єкта підприємництва дозволяють більш детально визначити єдину концепцію її розвитку в довгостроковій та короткостроковій перспективах, обрати найбільш оптимальний механізм та методи досягнення поставлених стратегічних цілей.

За допомогою розроблених корпоративних планів та програм здійснюється взаємозв'язок цільових показників фінансової стратегії підприємства з наявними у суб'єкта підприємництва фінансовими ресурсами. Це забезпечується завдяки широкому застосуванню принципів програмно-цільового методу планування. Порядок розробки фінансових планів і програм діяльності суб'єкта підприємництва залежить від змісту і складності досягнення поставлених цілей та завдань. При цьому будь-яка програма фінансового розвитку підприємства повинна містити такі основні структурні елементи: обґрунтування цілей програми; характеристика змісту програми; система показників оцінки стану реалізації програми та діяльності підприємства, а також визначення основних обмежень; комплекс основних, допоміжних та обслуговуючих програм та проектів, реалізація яких спрямована на більш ефективне досягнення ключових завдань фінансової діяльності підприємства; варіанти реалізації програми за термінами та обсягами з розрахунком потреб суб'єкта підприємництва за кожним варіантом реалізації програми; оцінка ефективності реалізації кожного варіанта фінансової програми підприємства, що пов'язує витрати, кінцеві результати програми та відповідні цільові показники розвитку суб'єкта підприємництва.

Як показники оцінки ефективності фінансових програм розвитку підприємства можуть використовуватися рентабельність власного капіталу, рентабельність активів, ринкова капіталізація, рентабельність продажів, обіговість активів, ефект фінансового левериджу та ін.

У результаті розробки системи показників оцінки ефективності реалізації програм фінансового розвитку суб'єкта підприємництва, основні з яких запропоновано вище, формується повне уявлення та розуміння завдань, що стоять перед підприємством, з урахуванням усіх аспектів його діяльності; визначаються терміни виконання цих завдань. Дані показники використовуються для розробки тактичних фінансових планів, а також встановлюються якісні обмеження для формування оперативних фінансових планів (бюджетів) підприємства. Основним інструментом на цьому етапі планування є бюджетування [6], оскільки воно дозволяє оптимізувати використання фінансових ресурсів суб'єкта підприємництва і представити стратегічні цілі та завдання у вигляді конкретних фінансових показників. Характерна

особливість системи стратегічного управління на підприємстві – стійкий взаємозв'язок і відповідний взаємний вплив кожного бізнес-процесу на інші, оскільки динамічність зміни внутрішнього середовища, її невизначеність потребують внесення відповідних корегувань на будь-якому етапі процесу стратегічного управління фінансовою діяльністю суб'єкта підприємництва. Таким чином, процес стратегічного управління формує замкнутий та постійно повторюваний цикл.

Фінансова тактика спрямована на вирішення більш конкретних завдань певного етапу розвитку суб'єкта підприємництва шляхом своєчасної зміни способів організації фінансових зв'язків, перерозподілу грошових ресурсів між видами витрат і структурними підрозділами. При відносно стабільній фінансовій стратегії фінансова тактика підприємств повинна відрізнятися гнучкістю [3], що спричинена зміною ринкової кон'юнктури: коливаннями попиту і пропозиції на ресурси, товари, послуги і капітал. Стратегія і тактика фінансової діяльності суб'єкта підприємництва тісно взаємопов'язані. Правильно обрана фінансова стратегія підприємства створює сприятливі умови та надає додаткові можливості для вирішення тактичних завдань.

Об'єктами фінансового управління в суб'єктах підприємницької діяльності виступають капітал та грошові потоки. Ці вартісні категорії мають стратегічне значення, оскільки їхній стан значною мірою впливає на конкурентні переваги та економічний потенціал суб'єкта підприємництва. Підприємство із достатнім обсягом власного капіталу – понад 50% загальної суми капіталу і позитивним сальдо грошових потоків має можливості для залучення додаткових грошових ресурсів із фінансового ринку.

Фінансова тактика суб'єкта підприємництва спрямована на вирішення завдань конкретного етапу розвитку підприємства шляхом своєчасної зміни способів організації фінансових зв'язків, перерозподілу грошових ресурсів між видами витрат і структурними підрозділами.

При відносній стабільності фінансової стратегії підприємства фінансова тактика повинна відрізнятися гнучкістю [5], що пояснюється мінливістю ринкової кон'юнктури – попиту і пропозиції на ресурси, товари, послуги і капітал. Фінансова стратегія є основою для функціонування системи управління фінансовою діяльністю підприємства та інструментом підвищення конкурентоспроможності корпоративного управління.

Одним із актуальних завдань економічного розвитку країни є удосконалення корпоративних відносин та формування ефективної моделі фінансового менеджменту на підприємствах. В умовах подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи та забезпечення переходу України до сталого економічного розвитку для нашої держави актуальність цього

питання набуває особливого значення, тому що корпоративний сектор формує основу сучасної ринкової економіки та визначає її конкурентоспроможність. Ефективність функціонування даного сектора є однією з найважливіших передумов розвитку економіки. Застосування запропонованої структурно-функціональної моделі системи управління фінансами підприємств надасть можливість забезпечити виконання відповідних функцій як інструментів реалізації стратегічних та тактичних цілей діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що є основою для їх конкурентоспроможного функціонування в середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Запропонований підхід до формування структури механізму фінансового управління в суб'єктах підприємницької діяльності дозволяє реалізовувати цілі і завдання, сприяє результативному здійсненню функцій управління фінансами.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи викладене, можна дійти висновку про те, що фінансова політика підприємства реалізується завдяки розробці та впровадженню системи стратегічних, тактичних та оперативних фінансових планів. Саме тому суб'єкт підприємництва може ефективно та у встановлені терміни досягти визначених в установчих та інших корпоративних документах цілей та завдань розвитку в умовах подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи та загострення конкурентної боротьби.

Політика управління фінансовою діяльністю підприємства для виконання стратегічних завдань діяльності суб'єкта підприємництва та забезпечення довгострокового його функціонування на ринку повинна збалансовано враховувати усіх зацікавлених в існуванні підприємства економічних суб'єктів (стейкхолдерів): власників, держави, співробітників, контрагентів.

Управління фінансовою діяльністю має відбуватися за чітко визначеним алгоритмом – моделлю управління фінансовою діяльністю, яка забезпечує послідовну реалізацію основних управлінських функцій у сфері фінансової діяльності суб'єкта господарювання.

Повне та своєчасне виконання стратегічних завдань розвитку суб'єкта підприємництва забезпечується завдяки розробці системи деталізованих, залежно від часового горизонту зафіксованих показників, фінансових планів: стратегічних, тактичних, оперативних (бюджетів). Саме завдяки цьому забезпечується можливість конкретизації нечітко визначених у цифровому вигляді, а подекуди зовсім не зафіксованих у цифрових значеннях (зростання частки ринку тощо), стратегічних завдань розвитку до конкретних фінансових показників, а отже і зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия / И. А. Бланк. – К. : Ельга, Ника-Центр, 2004. – 720 с.
2. Ігнат'єва І. А. Корпоративне управління / І. А. Ігнат'єва. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 600 с.
3. Ковалёв В. В. Корпоративные финансы и учет: понятия, алгоритмы и показатели / В. В. Ковалёв. – М. : КноРус, 2010. – 768 с.
4. Лукасевич И. Я. Финансовый менеджмент. Серия: Новое экономическое образование / И. Я. Лукасевич. – М. : Эксмо, 2010. – 768 с.
5. Мартюшева Л. С. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання / Л. С. Мартюшева, Л. О. Маренова. – Харків : Харківський національний економічний університет, ВД «Інжек», 2006. – 184 с.
6. Пашенко Л. О. Управління корпоративними фінансами [Навчальний посібник] / Л. О. Пашенко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 296 с.
7. Скалюк Р. В. Фінансова результативність діяльності промислових підприємств / Р. В. Скалюк // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 33. – С. 225–233.
8. Слушаєнко Н. В. Формування інвестиційної стратегії в промислово-фінансових групах із використанням системного аналізу / Н. В. Слушаєнко // Фінанси України. – 2012. – № 11. – С. 118–127.
9. Старюк П. Ю. Управление стоимостью компании как основная задача корпоративного управления / П. Ю. Старюк // Корпоративные финансы. – 2007. – № 3. – С. 5–15.
10. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств / О. С. Філімоненков. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.

Mykhailo V. Tarasyuk, Doctor of Economic Sciences,
Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv

FISCAL POLICY OF THE ENTERPRISES COMPETITIVENESS ENSURING*Annotation*

The essence, the main elements of the structural and logical sequence of development of financial policy of the company and its main task, depending on the stage of the life cycle of a business entity are determined. The characteristic features of the economic content and financial strategy and tactics of financial entities are characterized. The features of the development of financial strategies and tactics based on company needs of a balanced consideration of the interests of all interested persons in its existence: the owners of capital, state employees, contractors are determined. The main interest in the existence of the enterprise concerned persons should be considered when justifying the purpose of financial activity. The basic components of the model financial management company are explained. A typical structure of the financial program of the company and the system of indicators to measure the effectiveness of its implementation is developed. The usage of software-based principle in the development of financial plans and programs of business entity is proposed.

Keywords: financial management companies, financial policy, financial strategy, financial tactics, financial program, budgeting.

References:

1. Blank, I.A. (2004). *Finansovaja strategija predprijatija* [The financial strategy of the enterprise]. Elga, Nika Center, Kiev, 720 p. (in Russ.).
2. Ignatyeva, I.A. (2013). *Korporatyvne upravlinnia* [Corporate Governance]. Center educational literature, Kiev, 600 p. (in Ukr.).

3. Kovalev, V.V. (2010). *Korporativnye finansy i uchet: ponjatija, algoritmy i pokazateli* [Corporate finance and accounting: concepts, algorithms, and performance]. KnoRus, Moscow, 768 p. (in Russ.).
4. Lukasiewicz, I.J. (2010). *Finansovyj menedzhment. Serija: Novoe jekonomicheskoe obrazovanie* [Financial management. Series: The new economics]. Eksmo, Moscow, 768 p. (in Russ.).
5. Martyushev, L.S., Marenovyh, L.A. (2006). *Finansova diial'nist' sub'ektiv hospodariuvannia* [Financial activity business entities]. Kharkiv National Economic University, Kharkiv, WA "INZHEK", 184 p. (in Ukr.).
6. Pashchenko, L.A. (2008). *Upravlinnia korporatyvnymy finansamy* [Management of corporate finances]. Cent educational literature, Kiev, 296 p. (in Ukr.).
7. Skaljuk, R.V. (2011). The financial impact of industrial activities. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti [Bulletin of Economics and transport industry]*, no. 33, pp. 225-223 (in Ukr.).
8. Slushayenko, N.V. (2012). Formation of investment strategies in industrial and financial groups using systems analysis. *Finansy Ukrainy [Finance of Ukraine]*, no. 11, pp. 118-127 (in Ukr.).
9. Staryuk, P.Y. (2007). Value-Based Management as the main task of the Corporate Governance. *Korporativnye finansy [Corporate Finance]*, no. 3, pp. 5-15 (in Russ.).
10. Filimonenkov, O.S. (2002). *Finansy pidpriemstv* [Finance Companies]. Elga, Nika Center, Kiev, 360 p. (in Ukr.).

УДК 336.226.322

С.О. Шевченко, к.е.н., **О.М. Жукевич**, к.е.н.,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ

БЮДЖЕТНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У статті розглянуто та проаналізовано основні теоретичні підходи щодо справляння податку на додану вартість та бюджетного відшкодування зокрема. Розвинуто підходи до визначення пріоритетних напрямів підвищення фіскальної ефективності ПДВ. Виявлено проблеми створення прозорої процедури бюджетного відшкодування. Визначено особливості застосування автоматичного відшкодування ПДВ. Доведено, що впровадження системи автоматичного бюджетного відшкодування є позитивною тенденцією, оскільки спрямовано на стимулювання представників бізнесу до соціально-відповідальної поведінки з метою отримання необхідного економічного ефекту. Оцінено критерії, яким повинні відповідати платники в процесі автоматичного відшкодування цього податку. Розглянуто комплекс заходів, запропонованих щодо розв'язання проблем відшкодування податку на додану вартість. Розвинуто підходи до забезпечення ефективного здійснення бюджетного відшкодування як складової системи податкового регулювання соціально-економічного розвитку країни.

Ключові слова: податок на додану вартість, податковий кредит, податкове зобов'язання, бюджетне відшкодування, автоматичне відшкодування, позитивна податкова історія.